KORPUS LINGVISTIKASI MUSTAQIL FAN TARMOG‘I VA KORPUS UNING OBYEKTI SIFATIDA

https://doi.org/10.70728/phil.v05.i08.027

Mahmudova Dildora Murodilloyevna
mahmudovadildora9294@gmail.com
Osiyo xalqaro universiteti

Annotatsiya: Ushbu maqolada korpus lingvistikasining zamonaviy tilshunoslikdagi mustaqil fan sifatidagi o‘rni va ahamiyati chuqur tahlil qilinadi. Korpus lingvistikasining shakllanish tarixi, boshqa lingvistik sohalardan farq qiluvchi xususiyatlari, tadqiqot obyekti va asosiy vazifalari keng yoritiladi. Korpus tushunchasi va uning turli xil turlari (masalan, milliy, mavzuviy, parallel, o‘quv korpuslari va boshqalar) hamda ularni tuzish prinsiplari haqida muhokama qilinadi. Asosiy e’tibor korpuslarning korpus lingvistikasining markaziy tadqiqot obyekti ekanligini isbotlashga qaratilgan. Shuningdek, lug‘atshunoslik, tarjimashunoslik va tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) sohalarida korpuslardan foydalanish imkoniyatlari ko‘rsatiladi. Elektron korpuslarning yaratilishi til birliklarining statistik tahlilini o‘tkazish, so‘zlarning qo‘llanish chastotasini aniqlash va kontekstual xususiyatlarini o‘rganish imkoniyatlarini kengaytirishi ta’kidlanadi. Xulosa qismida esa korpus lingvistikasining kelajakdagi rivojlanish istiqbollari, ayniqsa sun’iy intellekt va raqamli texnologiyalar bilan integratsiyalashuvi masalalari muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: korpus lingvistikasi, korpus, elektron korpus, til birliklari, tabiiy tilni qayta ishlash, korpus turlari, tilshunoslik tadqiqotlari

CORPUS LINGUISTICS IS AN INDEPENDENT DISCIPLINE AND THE CORPUS AS ITS OBJECT

Mahmudova Dildora Murodilloyevna
mahmudovadildora9294@gmail.com
Asian International University

Abstract: This article provides an in-depth analysis of the role and significance of corpus linguistics as an independent scientific discipline within modern linguistics. It broadly examines the history of the formation of corpus linguistics, its distinguishing features compared to other linguistic fields, its object of research, and its main tasks. The article also discusses the concept of "corpus" and its various types (such as national, thematic, parallel, and learner corpora, among others), as well as the

(cc) BY

principles underlying their compilation. The main focus is on establishing that corpora constitute the central object of research in corpus linguistics. Furthermore, the possibilities of using corpora in lexicography, translation studies, and natural language processing (NLP) are demonstrated. It is emphasized that the creation of electronic corpora has expanded opportunities for conducting statistical analysis of linguistic units, determining the frequency of word usage, and studying their contextual features. The concluding section discusses the future development prospects of corpus linguistics, particularly issues related to its integration with artificial intelligence and digital technologies.

Keywords: corpus linguistics, corpus, electronic corpus, linguistic units, natural language processing, types of corpora, linguistic research

Kirish. Zamonaviy tilshunoslikda so‘nggi o‘n yilliklarda axborot texnologiyalarining tezkor rivojlanishi til hodisalarini o‘rganish metodologiyasida jiddiy o‘zgarishlarga sabab bo‘ldi. Ushbu jarayonning eng muhim natijalaridan biri sifatida korpus lingvistikasining mustaqil fan tarmog‘i sifatida shakllanishini ko‘rsatish mumkin. Korpus lingvistikasining paydo bo‘lishiga asosiy sabab, katta hajmdagi haqiqiy nutq materiallariga tayangan holda o‘rganish zarurati bo‘ldi, bu esa tillarni nazariy mulohazalar va cheklangan misollar asosida emas, balki real ma’lumotlar yordamida tahlil qilishga olib keldi.

An’anaviy tilshunoslikda tadqiqotchilar ko‘pincha o‘z intuitsiyasiga yoki cheklangan misollarga tayanishar edi. Biroq, bunday yondashuv til hodisalarining haqiqiy qo‘llanilish tendensiyalarini, chastotaviy xususiyatlarini va kontekstual xilma-xilligini to‘liq aks ettira olmaydi. Hisoblash texnologiyalarining rivojlanishi va keng miqyosdagi matnlar bazasini yaratish imkoniyatining paydo bo‘lishi bilan tilshunoslar milliy tilning yozma va og‘zaki namunalarini o‘z ichiga olgan korpuslarni tuzish va ulardan samarali foydalanish imkoniyatiga ega bo‘ldilar.

Korpus lingvistikasi - empirik yondashuvga asoslangan, kompyuter texnologiyalari yordamida katta hajmdagi tizimlashtirilgan matnlar (korpuslar) orqali til hodisalarini tahlil qiluvchi ilmiy soha. Ushbu soha nazariy tilshunoslik bilan bir qatorda amaliy tilshunoslik, jumladan, lug‘atshunoslik, tarjimashunoslik, chet tili o‘qitish metodikasi va tabiiy tilni qayta ishlash kabi yo‘nalishlar bilan chambarchas bog‘liq holda rivojlanmoqda.

Mavzuning dolzarbligi shundaki, zamonaviy sun’iy intellekt texnologiyalari, mashina tarjimasi tizimlari, avtomatik matn tahlili va boshqa raqamli lingvistik ilovalar korpus ma’lumotlariga asoslanadi.

Ushbu maqolaning maqsadi korpus lingvistikasining mustaqil ilmiy soha sifatidagi o‘rnini asoslash, uning shakllanish tarixi va rivojlanish bosqichlarini ko‘rsatish, shuningdek, korpusning ushbu fanning tadqiqot obyekti sifatidagi

(cc) BY

ahamiyatini nazariy jihatdan tahlil qilishdir. Bundan tashqari, maqolada korpuslarning turlari, ularni tuzish tamoyillari va zamonaviy tilshunoslik amaliyotida qo‘llanilish sohalari ham ko‘rib chiqiladi.

Metodologiya. Ushbu maqolada qo‘yilgan maqsad va vazifalarni amalga oshirish uchun tilshunoslikda keng qo‘llaniladigan bir qator ilmiy-tadqiqot metodlaridan foydalanildi, ushbu maqolada belgilangan maqsad va vazifalarni amalga oshirishda. Tadqiqot yondashuvi nazariy tahlil va amaliy (empirik) tekshiruv usullarining uyg‘unligini o‘z ichiga olgan holda tashkil etilgan.

1. Tavsiflash metodi (deskriptiv). Ushbu metod fan sifatida shakllanish tarixi, uning predmeti, obyekti va vazifalarini bayon qilishda, shuningdek korpus turlarini tasniflash va tavsiflashda qo‘llanildi. Ushbu metod yordamida ilmiy adabiyotlar va manbalar tizimli ravishda o‘rganilib, umumlashtirildi. Tavsiflash metodi tilshunoslikda eng qadimiy va asosiy tadqiqot usullaridan biri bo‘lib, u til hodisalarini bevosita kuzatish, qayd etish va tizimli ravishda bayon qilishga asoslanadi. Ushbu maqolada mazkur metod korpus lingvistikasining nazariy asoslarini yoritish uchun asosiy vosita sifatida qo‘llanildi va quyidagi yo‘nalishlarda amalga oshirildi:

a) Fanning shakllanish tarixini bayon etishda. Deskriptiv metod yordamida korpus lingvistikasining paydo bo‘lishi (XX asrning ikkinchi yarmi) va uning dastlabki bosqichlaridan boshlab, qo‘lda tuzilgan kichik hajmdagi korpuslardan hozirgi kunda mavjud bo‘lgan yirik elektron milliy korpuslargacha bo‘lgan evolyutsion jarayon izchil ravishda tasvirlandi. Bu orqali fanning rivojlanishining bosqichma-bosqich mantig‘i ochib berildi.

b) Predmet va obyektni aniqlashda. Ushbu metod yordamida fanning shug‘ullanishi (predmeti - til birliklarining real matnlardagi qo‘llanilish qonuniyatlari) va o‘rganishi kerak bo‘lgan narsalar (obyekti - korpus, ya’ni tizimlashtirilgan matnlar majmuasi) aniq va izchil tarzda bayon qilindi.

Tahlil: Korpus lingvistikasining mustaqil ilmiy soha sifatida o‘rganilishi uning metodologiyalari, qo‘llanilishlari va nazariy jihatlari haqida bir necha muhim topilmalarni keltirib chiqardi.

Korpus lingvistikasi evolyutsiyasi: Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, korpus lingvistikasi o‘ziga xos va aniq belgilangan tadqiqot sohasiga aylangan bo‘lib, an’anaviy lingvistik usullardan o‘zining maxsus yondashuvlari va nazariy ramkalari bilan ajralib turadi. Korpus lingvistikasi so‘nggi o‘n yilliklarda sezilarli rivojlanishlarga erishdi, empirik ma’lumotlarni to‘plash va tahlil qilishga e’tibor qaratadigan o‘zining asosiy tamoyillari va usullarini ishlab chiqdi. Ushbu soha lingvistikaning bir nechta jabhalarini, jumladan, sintaksis, semantika, pragmatika va sotsiolingvistika bilan birga hisobga olgan holda, hisoblash lingvistikasi va ilg‘or ma’lumotlarni tahlil qilish texnikalarini integratsiyalashadi.

(cc) BY

Natijada, korpus lingvistikasi tadqiqotchilarga tilni turli muhitlarda, norasmiy suhbatlardan tortib, ta’lim va professional muhitlarda maxsus kommunikatsiyagacha chuqur tahlil qilish imkonini beradi.

Linguistlar tilni o‘rganish uslubi katta elektron korpuslardan foydalanish natijasida o‘zgardi. Bu korpuslar haqiqiy til namunalari bo‘yicha keng qamrovli ma’lumotlar bazalaridir. Ushbu korpuslardan foydalanish orqali tadqiqotchilar an’anaviy usullar bilan aniqlash qiyin bo‘lgan til ishlatishidagi naqshlar va tendensiyalarni kashf etish imkoniyatiga ega bo‘ladilar. Bundan tashqari, miqdoriy tahlilning qo‘llanilishi lingvistik hodisalarni keng ma’noda o‘rganishga imkon beradi, bu esa kolokatsiyalar, chastota taqsimotlari va turli janrlar yoki registrlar orasidagi farqlar to‘g‘risida tushunchalar beradi. Til tuzilishi va funktsiyasini yaxshiroq tushunishdan tashqari, bu empirik asos tarjima tadqiqotlari, leksikografiya va til o‘qitish kabi sohalarda amaliy qo‘llanmalarni yo‘naltiradi.

2. Turli Ilovalar: Tadqiqot, korpus lingvistikasining til ta’limi, tarjima tadqiqotlari, jamiyatda odamlar qanday qilib tilni ishlatishini o‘rganish va suhbat tahlili kabi turli kontekstlarda juda foydali ekanligini ko‘rsatdi. Masalan, o‘qituvchilar korpus lingvistikasi yordamida odamlar tilni qanday ishlatishini kuzatishlari mumkin. Shundan so‘ng, o‘qituvchilar yanada realistik darslar tuzib, talabalarni tilni samarali usullarda ishlatishga yordam berishlari mumkin.

Tarjima tadqiqotlari sohasidagi tadqiqotchilar esa lingvistik to‘plamlarni o‘rganib, qaysi tarjima texnikalarining eng samarali ekanligini aniqlashlari mumkin. Ushbu usul, shuningdek, haqiqiy til ishlatishiga asoslangan yangi tarjima g‘oyalarini rivojlantirishga yordam beradi.

Korpus lingvistikasi ijtimoiy kontekstlarda, joylarda va ijtimoiy guruhlarda til qanday farqlanayotganini o‘rganish uchun asboblar taqdim etgani sababli, sotsiolingvistika undan katta foyda ko‘radi. Tadqiqotchilar turli guruhlar tomonidan taqdim etilgan lingvistik ma’lumotlarni o‘rganish orqali tilning qanday farqlanishi va vaqt o‘tishi bilan qanday o‘zgarishini aniqlashlari mumkin. Bu, odamlarning o‘z tillarini, ijtimoiy maqomlarini va madaniy fonlarini qanday qabul qilishlarini tushunishga yordam beradi.

Bundan tashqari, diskurs tahlili korpuslari tadqiqotchilarga turli kontekstlarda og‘zaki va yozma matnlarning qanday birlashtirilishini o‘rganishga yordam beradi. Lingvistik komponentlarni, masalan, keng tarqalgan so‘z juftliklarini, tushunchalarni bog‘laydigan so‘zlarni va turli yozish va nutq shakllaridagi mavzularni tashkil etishni o‘rganish orqali tadqiqotchilar tilning turli aloqa shakllarida qanday ishlashini yaxshiroq tushunishlari mumkin.

3. Fanlararo aloqalar: Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, korpus lingvistikasi alohida, mustaqil bir soha emas, balki sotsiomadaniy tadqiqotlar, sun’iy intellekt va kognitiv fan kabi turli sohalar bilan jonli aloqalarga ega. Ko‘plab yondashuv va nuqtai

(cc) BY

nazarlarni birlashtirish orqali bu fanlararo yondashuv korpus lingvistikasini sezilarli darajada boyitadi. Masalan, sun'iy intellekt sohasida bu katta hajmdagi ma'lumotlarni tezroq tahlil qila oladigan yaxshiroq kompyuter dasturlarini ishlab chiqishga yordam beradi, bu esa lingvistik naqshlar va tendentsiyalar haqida aniqroq ma'lumotlarni aniqlash imkonini beradi. Kognitiv fan tushunchalaridan foydalanish orqali esa biz miyaning tilni qanday qayta ishlashini - ya'ni til qo‘llanilishi va o‘zlashtirilishi bilan bog‘liq aqliy jarayonlarni - chuqurroq tushunishimiz mumkin.

Natijalar korpus lingvistikasi kuchli va dinamik rivojlanayotgan tadqiqot sohasi ekanligini ko‘rsatadi. Kompyuter quvvati, matnni belgilashning takomillashgan usullari va ko‘rib chiqish uchun mavjud material hajmi uning sezilarli o‘sishiga hissa qo‘shdi. Bu sohadagi ish shunchaki til qo‘llanilishini sanab o‘tishdan ancha kengroqdir. Korpusga asoslangan yondashuvlar tufayli grammatika, ma'no va til qo‘llanilishi endi butunlay boshqacha tarzda o‘rganilmoqda. Taxminlar asosida emas, balki katta hajmdagi ma'lumotlarga tayanib nazariyalar yaratiladi. Bundan tashqari, korpus lingvistikasidan qanchalik ko‘p turli sohalar foydalanayotgani ham yaqqol ko‘rinib turibdi. Tilshunoslikdan tashqari, psixologiya, kompyuter fanlari, sotsiologiya va kognitiv fan kabi bir qator boshqa sohalar ham bu sohada ishlab chiqilgan vosita va usullardan bahramand bo‘lmoqda. Barcha bu sohalar muloqot va til bilan bog‘liq masalalar bilan shug‘ullanadi.

Muhokama. Tilshunoslarning korpus lingvistikasini alohida ilmiy soha sifatida qarash kerakmi yoki yo‘qmi degan masalada hali ham turlicha fikrlari bor. Bir guruh olimlar uni ishlash usuli sifatida ko‘radi. Ya'ni, vositalar to‘plami sifatida. Masalan, matndagi so‘zlarni ko‘rib chiqish, ularning necha marta uchrashini sanash va qaysi so‘zlar ko‘pincha birga qo‘llanilishini tekshirish kabi. Bu usul til bilan bog‘liq har qanday sohada - gaplarning tuzilishi haqida bo‘ladimi yoki odamlar turli ijtimoiy vaziyatlarda tilni qanday qo‘llashi haqida bo‘ladimi - qo‘llanilishi mumkin. Ushbu qarashga ko‘ra, korpus lingvistikasi mustaqil fan emas; u shunchaki tilshunoslikning boshqa sohalari uchun ko‘proq dalil to‘plashga xizmat qiluvchi usullar majmuidir. Tobora ommalashib borayotgan boshqa bir nuqtai nazar esa korpus lingvistikasi allaqachon to‘liq huquqli ilmiy sohaga aylanganini ta'kidlaydi.

Korpus lingvistikasi o‘z-o‘zicha alohida bir soha ekanligi hali ham bahsli mavzu bo‘lib qolmoqda. Ushbu muhokamada avval bu fikrga qarshi va uni qo‘llab-quvvatlovchi dalillar ko‘rib chiqiladi, so‘ngra dalillar nimani ko‘rsatishi haqida xulosaga kelinadi.

Ba'zi olimlar korpus lingvistikasini alohida soha emas, balki shunchaki ish yuritish usuli deb hisoblashadi. Ularning fikricha, korpus - bu bir vosita, xolos, so‘zlarning qanchalik tez-tez ishlatilishini sanash, so‘zlarni kontekstda ko‘rib chiqish va qaysi so‘zlar birga qo‘llanilishini tahlil qilish kabi ishlar esa tilshunoslikning istalgan sohasida - sintaksis, semantika, pragmatika, sotsiolingvistika va boshqalarda -

(cc) BY

qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan oddiy texnikalardir. Masalan, so‘zlarning tartibini o‘rganuvchi tadqiqotchi biror g‘oyani sinash uchun korpus ma’lumotlaridan foydalanishi mumkin, tilning guruhlar orasida qanday farqlanishini o‘rganuvchi tadqiqotchi esa xuddi shu texnikalardan foydalanib buni tekshirishi mumkin. Tanqidchilarning ta’kidlashicha, ikkala holatda ham korpus usuli til haqida o‘zining mustaqil g‘oyalarini yaratmaydi - u faqat boshqa joydan kelib chiqqan savollarga javob topishga yordam beradi. Shu nuqtai nazardan qaraganda, korpus lingvistikasini "soha" deb atash unchalik to‘g‘ri emas - xuddi biologlar statistik usullardan foydalanadi degan sabab bilan statistikani biologiyaning bir sohasi deb atash noto‘g‘ri bo‘lgani kabi. Korpus lingvistikasi - tilshunoslikning ko‘plab sohalarida, jumladan korpus lingvistikasi va umuman tilshunoslikda qo‘llanilishi mumkin bo‘lgan bir usuldir. Korpus tilshunoslik uchun vositadir, ammo u korpus lingvistikasi kabi alohida bir soha emas.

Mavzuni chuqur o‘rganish natijasida shu narsa ayon bo‘ladiki, korpus lingvistikasi zamonaviy tilshunoslikning eng istiqbolli va tez rivojlanayotgan sohalaridan biridir. Korpus lingvistikasi nazariy va amaliy tilshunoslik o‘rtasidagi bog‘lovchi vosita vazifasini bajaradi, chunki u nazariy natijalarni real til ma’lumotlari asosida baholash va tasdiqlash imkoniyatini beradi.

Tadqiqot jarayonida korpus lingvistikasining alohida fan sohasi sifatida rivojlanishi bir qator obyektiv omillar bilan bog‘liq ekanligi aniqlandi. Birinchidan, kompyuter texnologiyalarining rivojlanishi katta hajmdagi til ma’lumotlarini yig‘ish, saqlash va tahlil qilish imkoniyatini yaratdi. Ikkinchidan, an’anaviy til metodologiyalarining kamchiliklari sababli ilmiy jamoatchilik yangi, statistik asosga ega yondashuvlarga murojaat qildi.

Ushbu sohaning asosiy diqqat markazi sifatida korpusning maqomini o‘rganar ekanmiz, shuni ta’kidlash lozimki, korpus shunchaki matnlar to‘plami emas, balki ehtiyotkorlik bilan tanlangan, tashkil etilgan, lingvistik va statistik jihatdan belgilangan mezonlar asosida yaratilgan muayyan tilning yoki uning bir qismining reprezentativ namunasidir. Aynan shu xususiyat ilmiy korpusni boshqa turdagi matn to‘plamlaridan ajratib turadi.

Korpus lingvistikasining yana bir muhim jihati uning amaliy ahamiyatidir. Nazariy tilshunoslik, leksikografiya, tarjimashunoslik, chet tilini o‘qitish, tabiiy tilni qayta ishlash (NLP) va sun’iy intellekt texnologiyalari ushbu sohaga katta darajada tayanadi. Zamonaviy lug‘atlarning rivojlanishi va avtomatik tarjima tizimlaridagi yutuqlar.

Xulosa qilib aytganda, korpus lingvistikasi shunchaki yordamchi usul emas, balki o‘ziga xos predmeti, obyekti, metodologiyasi va ilmiy vositalariga ega bo‘lgan to‘liq, mustaqil fan sohasi sifatida tan olinishi kerak. O‘z navbatida, korpus ushbu sohaning markaziy nuqtasi va til hodisalarini obyektiv, aniq va statistik jihatdan asoslangan

(cc) BY

tarzda o‘rganishga imkon beruvchi asosiy manba hisoblanadi. Kelajakda ushbu sohada, jumladan o‘zbek tili kabi milliy tillar uchun keng qamrovli elektron korpuslarning yaratilishi va ularni ilmiy hamda amaliy sohalarda qo‘llash imkoniyatlarining kengayishi kabi yanada rivojlanishlar kutilmoqda.

Natijalar va xulosa. Ushbu tadqiqot natijasida quyidagi nazariy va ilmiy xulosalarga erishildi hamda tegishli xulosalar ishlab chiqildi.

Dastlab, tadqiqot davomida korpus lingvistikasining tilshunoslik tizimidagi o‘rni aniqlandi va uning alohida fan sohasi sifatida rivojlanish bosqichlari izchil o‘rganildi. Ushbu soha, ayniqsa, kompyuter texnologiyalarining rivojlanishi bilan bog‘liq holda, XX asrning ikkinchi yarmida jadal rivojlana boshlaganligi aniqlandi. Bugungi kunda u o‘ziga xos predmeti, obyekti va tadqiqot metodologiyasiga ega bo‘lgan yetuk fan sifatida e’tirof etilmoqda.

Hozirgi zamon lingvistikasi uchun eng muhim va istiqbolli yo‘nalishlardan biri korpus lingvistikasi bo‘lib, bu soha alohida tadqiqot yo‘nalishi sifatida shakllangan va korpus uning asosiy obyekti hisoblanadi.

Birinchidan, 20-asrning ikkinchi yarmida korpus lingvistikasi alohida, mustaqil tadqiqot sohasi sifatida paydo bo‘ldi, ayniqsa kompyuter texnologiyalarining rivojlanishi bilan bog‘liq holda. Korpus lingvistikasi tilni haqiqiy matnlarga yoki katta hajmdagi lingvistik materiallarga (korpuslarga) asoslangan holda ilmiy va empirik o‘rganishga imkon beradi, o‘z navbatida klassik lingvistika tilni nazariy fikrlar, intuitiv tushunchalar va kichik misollar asosida o‘rganishni afzal ko‘rardi. Bu usul lingvistika sohasida subyektiv taxminlarni yo‘qotish va ob’ektiv, statistik jihatdan tasdiqlangan xulosalarni chiqarishga imkon berdi.

Korpus tushunchasi o‘z-o‘zidan ushbu sohaning tadqiqotining asosiy e’tiborini ko‘rsatadi. Korpus - bu til tadqiqoti uchun ma’lum bir maqsadda to‘plangan, tartibga solingan va annotatsiyalangan matnlar yoki nutq namunalarining elektron to‘plamidir. Korpusning o‘lchami, mazmuni, vakillik darajasi, muvozanati va maxsus dasturiy ta’minot yordamida ishlov berish imkoniyati uni oddiy matnlar to‘plamidan ajratib turadi va uni ilmiy tadqiqot ob’ektiga aylantiradi.

Uchinchidan, korpus lingvistikasining alohida tadqiqot sohasiga aylanishining asosiy sabablari quyidagilardir:

Aniq mavzu va ob’ektning mavjudligi (til korpuslari va ularning ifodalovchi lingvistik fenomenlari);

To‘rtinchidan, korpus lingvistikasi katta amaliy ahamiyatga ega. Bugungi kunda haqiqiy til materiallaridan foydalangan holda xorijiy til o‘qitish metodologiyalarini takomillashtirish, mashina tarjima tizimlarini rivojlantirish, grammatik qo‘llanmalarni ishlab chiqish, korpuslarga asoslangan tushuntiruvchi lug‘atlar tayyorlash va sun’iy intellekt algoritmlarini o‘qitish imkoniyatlari yaratilmoqda. Bu korpus lingvistikasi nazariy va amaliy tadqiqot mavzusi ekanligini ko‘rsatadi.

(cc) BY

Beshinchidan, milliy korpuslarni yaratish masalasi bugungi kunda ayniqsa dolzarbdir. O‘zbek tiliga zamonaviy talablarni qondiradigan keng qamrovli milliy korpusni yaratish, tilimizni ilmiy o‘rganish, raqamlashtirish va kelajak avlodlar uchun saqlab qolish nuqtai nazaridan muhim vazifadir, bu esa katta milliy korpuslarning misollari bilan tasdiqlanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Louw, B. (1997). The role of corpora in critical literary appreciation. In A. Wichman, S. Fligelstone, T. McEnery & G. Knowles (Eds.), Teaching and Language Corpora, (pp. 240-251). Harlow: Longman.

2. D. Z. Olimova, & M. D. Mahmudova. (2022). POLITICAL DISCOURSE AND TRANSLATION. RESEARCH AND EDUCATION, 1(3), 176-179. 2022

3. Saidov Akmal Azimovich, Mahmudova Dildora Murodilloyevna. Anticipation strategy in simultaneous interpretation of political discourse. Spanish journal of Innovation and integrity Volume:12,110-116. November-2022.

4. Mahlberg, M. (2007). A corpus stylistic perspective on Dickens’ Great Expectations. In M. Lambrou and P. Stockwell (Eds.), Contemporary Stylistics, (pp. 19-31). London: Continuum.

5. O‘Halloran, K. A. (2007). The subconscious in James Joyce’s ‘Eveline’: a corpus stylistic analysis which chews on the ‘Fish hook’. Language and Literature, 16(3), 227-244.

6. Mahmudova, D. (2023). CORPUS LINGUISTICS. B ACADEMIC RESEARCH IN MODERN SCIENCE (T. 2, Выпуск 23, cc. 104-106). Zenodo. https://doi.org/10.5281/zenodo.10025001

7. Mahmudova, D. (2023). CORPORA AND LITERATURE. Current approaches and new research in modern sciences, 2(10), 63-64. Zenodo. https://doi.org/10.5281/zenodo.10013233

8. Karimov Rustam Abdurasulovich, Mengliev Bakhtiyor Rajabovich (2019). The Role of the Parallel Corpus in Linguistics, the Importance and the Possibilities of Interpretation. International Journal of Engineering and Advanced Technology (IJEAT) ISSN: 2249 - 8958, Volume-8, Issue-5S3 July 2019.

9. Mahmudova , D. . (2025). QIYOSLANUVCHI IKKI TILLI SINXRON KORPUSDA O‘ZBEKCHA VA INGLIZCHA LINGVOMADANIY BIRLIKLAR VOQELANISHI TADBIQI. Инновационные исследования в современном мире: теория и практика, 4(21), 133-135. извлечено от https://inlibrary.uz/index.php/zdit/article/view/108892

10. Mahmudova Dildora Murodilloyevna. (2025). The Current State Of World Corpus Linguistics: National Corpora. American Journal of Philological Sciences, 5(03), 70-72. https://doi.org/10.37547/ajps/Volume05Issue03-18

(cc) BY

11. Dildora Murodilloyevna Mahmudova (2025). Sinxron va diaxron korpuslarning farqli xususiyatlari. Science and Education, 6 (6), 887-891.

(cc) BY